

УДК: 616.724-002.2-07-08

**ЧАККА-ПАСТКИ ЖАҒ БЎҒИМИ ОҒРИҚЛИ ДИСФУНКЦИЯ
СИНДРОМИ БИЛАН ОҒРИҒАН БЕМОРЛАРНИ ТАШХИСЛАШ ВА
ДАВОЛАШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ**

УСМОНОВА М.К. БАТИРОВ Б.А. ЖУМАНИЯЗОВ А.Б.

EMU UNIVERSITY

АННОТАЦИЯ

Узоқ вақт давомида оғриқли дисфункция синдромининг ривожланиши прикусдаги аномалиялар ва деформациялар, тиш қаторлари тиклиги бузилишлари, окклюзион баландликнинг ўзгариши билан боғлиқ деб ҳисобланган. Шу билан бирга клиник амалиётда кўпинча ЧПЖБ бузилишлари бўлмаган, лекин зубочелюст аномалиялари юқори даражадаги беморлар ҳам, шунингдек окклюзион-артикуляцион патологиясиз оғриқли дисфункция синдромига эга беморлар ҳам учрайди.

Сўнгги йилларда тадқиқотчилар психоэмоционал ҳолатнинг ўзгариши оғриқли дисфункция синдромининг ривожланишида етакчи рол ўйнаши мумкинлиги ҳақида фикрга етишмоқдалар. Бироқ маълумки, психоэмоционал бузилишлар касалликни келтириб чиқариши ҳамда узоқ муддатли оғриқ симптоми натижасида пайдо бўлиши ва оғриқнинг хрониклашишига ёрдам бериши мумкин. Ҳозирги кунгача психоэмоционал бузилишларнинг жевательных мушаклар фаолияти ва ЧПЖБ функциясига салбий таъсир механизми аниқланмаган.

Баъзи муаллифлар бу касалликнинг ривожланиш сабаби сифатида жевательных мушаклар парафункцияларини кўрсатадилар. Шунга қарамай, маълумки, бундай патологик ҳолатлар окклюзион-артикуляцион бузилишлар

ҳамда беморларнинг психоэмоционал ҳолати ўзгаришлари натижасида пайдо бўлиши мумкин.

Этиология ва патогенезни тушунишдаги турли ёндошувлар шароитида оғриқли дисфункция синдроми ташхислаш анча қийин. Кўп хил усуллар қўлланилса ҳам, ташхис қўйиш учун аниқ мезонлар ишлаб чиқилмаган. Оғриқли дисфункция синдроми ташхислашда электронейромиография усулининг алоҳида аҳамияти бор, чунки кўп муаллифлар фикрига кўра, айнан жевательных мушаклар фаолияти бузилиши касаллик ривожланишида асосий рол ўйнайди. Аммо оғриқли дисфункция синдромига эга беморларда нейромышечный аппарат ўзгаришларини электронейромиография усулида ягона алгоритм мавжуд эмас. Шу боис, адабиётда турли муаллифлар томонидан келтирилган маълумотлар кўпинча зид ва қарама-қарши бўлиши мумкин.

Оғриқли дисфункция синдромига эга беморларни даволаш ҳам замонавий стоматологиянинг энг мураккаб ва долзарб муаммоларидан бири бўлиб қолмоқда. Таклиф этилаётган терапия усуллари аксарияти симптоматик, тавсиявий характерга эга ва етарли самаралиликка эга эмас. Бу вазият беморларни даволашдаги доривий воситалар ва бошқа усуллар арсенали доимий равишда ортгани сабабли амалиётчи шифокор учун тактика танлашда қийинчиликлар келтириб чиқаради.

Шу боис, касалликнинг ривожланиш сабаблари ва оқибатлар механизмини ҳисобга олган ҳолда, комплекс индивидуал ёндошув асосида беморларни даволаш самарадорлигини оширишнинг содда, лекин самарали усуллари ишлаб чиқиш замонавий шароитда асосли ва зарур чорадир.

Тадқиқот мақсади: ЧПЖБ оғриқли дисфункция синдромига эга беморларни ташхислаш ва даволаш усуллари такомиллаштириш.

Тадқиқот материаллари ва усуллари: 2024-2025 йилларда 30 бемор текширилди. Тадқиқот ТДТУ ЧЛХ базасида олиб борилди. Лаборатория

усуллари сифатида умумий қон ва сират таҳлиллари ҳамда қон биохимияси қўлланилди. Беморларда окклюзион-артикуляцион муносабатлар аниқланди ва психоэмоционал ҳолат хусусиятлари ўрганилди.

Тадқиқот натижалари: ЧПЖБ оғриқли дисфункция синдромининг ривожланишида тиш қаторлари деформациялари ва дефектлари, шунингдек эрта окклюзион контактлари муҳим роль ўйнайди. Беморларда жевательных мушакларнинг ҳаракат бирликларида II ва III стадияда денервационно-реиннервацион жараёнлар бўлгани аниқланди (Б.М. Гехтга мувофиқ). Оғриқли дисфункция синдроми даражасига психоэмоционал ҳолат ўзгаришлари, хусусан, шахсий ташвиш даражасининг ошиши таъсир кўрсатди. Шунингдек, марказий асаб тизимининг надсегментар структуралари оғриқли симптомни шакллантиришда муҳим роль ўйнади.

Хулоса: Шу билан муайян бириктирувчи тўқималар касалликлари ЧПЖБга таъсир кўрсатиши мумкин. Оғриқли дисфункция синдромига эга беморларни даволаш замонавий стоматологияда энг мураккаб ва долзарб муаммолардан бири бўлиб қолмоқда. Касалликнинг ривожланиш сабаблари ва оқибатларини ҳисобга олган ҳолда, комплекс индивидуал ёндошув асосида беморларни даволаш самарадорлигини ошириш учун содда ва самарали усулларни ишлаб чиқиш замонавий шароитда асосли ва зарур чорадир.

АДАБИЁТЛАР

1. Azimov M. I., Shomurodov K.E. A technique for Cleft Palate Repair. Journal of research in health science. Vol. 1, No. 2, 2018, pp. 56-59. 2. Khamdamov B.Z. Indicators of immunocytocine status in purulent-necrotic lesions of the lower extremities in patients with diabetes mellitus.//American Journal of Medicine and Medical Sciences, 2020 10(7) 473-478 DOI: 10.5923/j.ajmm.2020.- 1007.08 10.M. I. Kamalova, N.K.Khaidarov, Sh.E.Islamov, Pathomorphological Features of hemorrhagic brain strokes, Journal of Biomedicine and Practice 2020, Special issue,

- pp. 101-105 3. Khaidarov Nodir Kadyrovich, Shomurodov Kahramon Erkinovich, & Kamalova Malika Ilhomovna. (2021). Microscopic Examination Of Postcapillary Cerebral Venues In Hemorrhagic Stroke. *The American Journal of Medical Sciences and Pharmaceutical Research*, 3(08), 69–73. 4. Kamalova Malika Ilkhomovna, Islamov Shavkat Eriyigitovich, Khaidarov Nodir Kadyrovich. Morphological Features Of Microvascular Tissue Of The Brain At Hemorrhagic Stroke. *The American Journal of Medical Sciences and Pharmaceutical Research*, 2020. 2(10), 53-59 5. Khodjiev D. T., Khaydarova D. K., Khaydarov N. K. Complex evaluation of clinical and instrumental data for justification of optive treatment activites in patients with resistant forms of epilepsy. *American Journal of Research. USA*. № 11-12, 2018. C.186-193. 6. Khodjiev D. T., Khaydarova D. K. Clinical and neuroph clinical and neurophysiological ch ogical characteristics of teristics of post-insular cognitive disorders and issues of therapy optimization. *Central Asian Journal of Pediatrics*. Dec.2019. P 82-86
7. Sadriddin Sayfullaevich Pulatov. (2022). Efficacy of ipidacrine in the recovery period of ischaemic stroke. *World Bulletin of Public Health*, 7, 28-32. 8. Tukhtarov B.E., Comparative assessment of the biological value of average daily diets in professional athletes of Uzbekistan. *Gig. Sanit.*, 2010, 2, 65–67.